Далучайцеся да руху эўрапейскага супрацыву!

СЛОВА НАЦЫІ

№2 2000

Аднолькавасьць альбо *арыгінальнасьць?*

Адарванасьць ад каранёў альбо *ідэнтычнасьць?*

Амэрыканізм альбо *культура?*

Грамадзтва альбо *Народ?*

Калектывізм альбо *чалавечнасьць?*

Даты

19.IV.1881 Нарадзіўся беларускі гісторык і грамадзкі дзеяч Усевалад Ігнатоўскі. Стварыў „Кароткі нарыс па гісторыі Беларусі" — адзін зь першых падручнікаў па гэтай дысцыпліне. У Савецкай Беларусі займаў адказныя пасады, пакуль ня быў абвінавачаны ў **нацыяналізме** і зьнішчаны ў 1931 г.

13.IV.1891 Нарадзіўся беларускі культурна-грамадзкі дзеяч і архітэктар Клаўдзій Дуж-Душэўскі. У міжваенным часе быў лідарам згуртаваньня беларусаў Літвы. У савецкай Літве быў рэпрэсаваны, як **нацыяналіст.** Памёр у 1959 г. у Коўне пасьля вяртаньня зь лягеру.

9—10.IV.1948 Атрад яўрэйскіх баевікоў пад камандаваньнем будучага прэм'ер-міністра Ізраіля Мэнахэма Бегіна зьнішчыў усіх жыхароў вёскі Дэйр-Ясін недалёка ад Ерусаліма — 254 чал., у тым ліку 137 жанчын і дзяцей. Пад узьдзеяньнем такога роду акцыяў у 1948-49 г. больш за 700 тыс. арабаў-палесьцінцаў былі вымушаныя шукаць прытулку ў суседніх краінах.

17.IV.1975 Войскі Пол Пота ўвайшлі ў сталіцу Камбоджы Пномпень. За 3,5 гады наступнага кіраваньня Пол Пота і яго паплечнікаў у Камбоджы было забіта 3 314 768 жыхароў.

Гл. пра гэта на стар. 2.

15.IV.1986 Амэрыканская авіяцыя падвергнула бамбаваньню лівійскія гарады Трыпалі і Бенгазі, прычыніўшы вялікія разбурэньні. Матывавалася гэта неабходнасьцю пакараньня лівійскіх кіраўнікоў за тэракты, зьдзейсьненыя тэрарыстамі ў Эўропе. У выніку кіраўнікі Лівіі ніяк не пацярпелі, аднак загінула мноства мірных жыхароў.

19.IV.1993 У штаце Тэхас, ЗША, пасля 50-дзённай аблогі паліцыяй сядзібы рэлігійнай сэкты „Ветка Давідава" каля 90 яе членаў спалілі сябе.

Пэрспэктыва для Маладога Фронту?

Прэцэдэнты

24.VII.1999 г. *Невядомымі ў Менску быў зьбіты Эдвард Тарлецкі, лідар беларускіх гомасэксуалістаў. Незадоўга да таго ў рэдагаваным ім часопісе для сэксменшасьцяў быў надрукаваны малюнак Пагоні, дзе вершнік быў намаляваны ў выглядзе підара без штаноў.*

Левы марш контркультуры ад Парыжу да Індакітаю

Пол Пот нарадзіўся ў 1926 г. Вучыўся ў Парыжы разам з Іенг Сары і Кхіеў Самфанам, які стаў пасьля галоўным тэарэтыкам таго, што адбывалася ў Камбоджы (Кампучыі). Адным з асноўных настаўнікаў гэтых „маладых інтэлектуалаў" быў Жан–Поль Сартр, які тады прапагандаваў тэорыю „культурнай рэвалюцыі", г.зн. зьнішчэньня культуры як чыста буржуазнай зьявы. (Такая культурная рэвалюцыя была праведзена Мао Цзэ–дунам у Кітаі ў 60–х гадах). Вялікую ролю ў фармаваньні іхных ідэяў мелі таксама французскія трацкісты.

У сваёй напісанай у Парыжы дысэртацыі Самфан распрацаваў тэорыю „ідэальнага грамадзтва", ў якое ўвойдзе толькі невялікая частка насельніцтва, а астатнія на час яго будаўніцтва павінны ператварыцца ў „абстрактных істотаў".

Вярнуўшыся ў 50–х гадах ў Камбоджу, „інтэлектуалы" стварылі тайную арганізацыю „Ангка", у якую прымалі людзей не старэй за 24 гады. У 1975 г. „Ангка" прыйшла да ўлады і за 3 гады і 8 месяцаў свайго кіраваньня зьнішчыла 3 314 768 жыхароў — каля трэці ўсяго насельніцтва, у тым ліку 70—75% усіх дарослых мужчын, усю інтэлігенцыю і духавенства, разбурыла да асновы культуру і цывілізацыю Камбоджы.

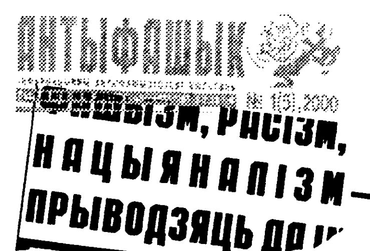
Яны ўжо тут

„В сборнике „Пялёсткі" он слово „айчына" пишет всюду с большой буквы, как и подобает националисту. При пролетарской диктатуре в БССР он не видит „вольным свой народ", а потому еще надеется на освобождение его..."
(З даносу Айзіка Кучара на паэта Валерыя Маракова, 1935 г.)

Паэт быў расстраляны за тое, што пісаў слова „Айчына" зь вялікай літары. А ўсяго ў 30–я гады было зьнішчана 80% беларускіх пісьменьнікаў. Іх віна — **нацыяналізм**. Адны на іх даносілі, а іншыя — расстрэльвалі. Вось толькі некаторыя з тых, што стаялі на чале НКВД БССР: Ізраіль Леплеўскі, Барыс Берман, Гірш Рапапорт... Былі і іншыя. Камісары ў скураных тужурках, якія вырваліся са сваіх мястэчкаў і дарваліся да нечуванай улады над людзьмі, змагаліся з нацыяналізмам у сутарэньнях ГПУ—НКВД. Неўзабаве іх саміх зжэрла створаная імі камуністычна–інтэрнацыяналісцкая пачвара.

Але ж прарасло крапіўнае семя. І вось зноў бачым змагароў з нацыяналізмам. Зноў змагаюцца за „шчасьце працоўных" тыя, хто не паднімаў у жыцці нічога, цяжэй лыжкі. Цяпер яны зьмянілі сатанінскую чырвоную зорку на чорную — анархісцкую.

Найбольш узялі ў абарот якраз нацыянальна арыентаваную моладзь. (Гэта датычыць ня толькі анархістаў, але й іншых дэструктыўных сілаў. Напрыклад, уся прэсслужба БНФ належыць да пратэстанцкай сэкты харызматаў. Пра Севярынца і Маладым Фронт няма чаго й казаць.) Не чуваць, напрыклад, якая работа вядзецца анархістамі па разлажэньню БПСМ. Але тусоўкі з нацыянальным ухілам бязь іх не абыходзяцца. Напрыклад, анархіст (эксь сябра Беларускай Партыі Свабоды!), адзін з выдаўцоў газэты „Навінкі" Алесь Мазур у 1999 г. узначаліў Асамблею дэмакратычных няўрадавых арганізацыяў. Ня дзіва, што „Навінкі" бяз грантаў не застаюцца, хоць і сьцябаюцца з „грантасосаў". Мазур мае зьвесткі аб усіх рэгіянальных недзяржаўных арганізацыях і лідарах Беларусі.

АНТЫФАШЫК
Фашызм, расізм, нацыяналізм — прыводзяць да

Калі „Навінкі" на першы погляд яшчэ бяскрыўдныя, то выданьне „Антыфашык", якія выдае тая ж анархісцкая тусоўка на грошы, засталыя ад „Навінак", ужо не хаваецца. Тэксты напісаныя на сумесі расейскага мату і блатнога жаргону. *„Што за канкрэтнае гавядла мочыць рэпутацыю беларускай дэмакратыі?"* — гэта яшчэ даволі прыстойная цытата. Урэшце, гэта паказвае інтэлектуальны ўзровень і (анты)сацыяльны склад як самых анархістаў–выдаўцоў, так і ўсёй „дэмакратычнай тусоўкі". Апісваюцца ўсе эўрапейскія і азыяцкія лявацка–анархісцкія сьметнікі. Калі ў „Антыфашыку" скіноў называюць ня йначай, як „сракагаловыя", то ў ананімнай улётцы, выдаванай той жа тусоўкай, скіноў агітуюць быць ня проста скінамі, але *левымі*. *„Основная масса скинхедов во всем мире не просто антифашисты, но и придерживаются левых политических взглядов. Среди них есть анархисты и социалисты"*. Як бачым, „проста антыфашысты" іх ужо не задавальняюць.

Немалую ролю гэтыя інтэрнацыяналісты граюць і ў міфічным Антыфашысцкім маладзёжным дзеяньні. (Выглядае, што на „антыфашызме" можна падсесьці на нядрэнны грант.) Заклікаюць, напрыклад, запісвацца ў „інтэрбрыгады супраціўленьня Лукашэнку". Але што будуць рабіць гэтыя „партызаны гарадзкіх сьметнікаў" пасьля Лукашэнкі? На хвалі „барацьбы з дыктатурай" яны хочуць пусьціць глыбокія карані, якія разбураць нацыянальнае адзінства, а тады можам дачакацца, што яны адкапаюць дзедаўскія маўзэры, павымаюць з шафаў тужуркі і зноў будуць змагацца з нацыяналізмам па–дзедаўску. „Душылі–душылі, душылі–душылі...".

Ці дазволім гэта ім? Няхай лёлікі–шмолікі не хаваюцца за чужымі імёнамі. Мы ведаем іх у твар.

Ведай ворага ў твар

„Інтэрнацыяналісты"

Хто пісаў канстытуцыю для Лукашэнкі?

„Пратаколы сыёнскіх мудрацоў" былі апублікаваныя ў Расеі ў 1905 г. Няма фармальных доказаў таго, што гэта сапраўды пратаколы сакрэтных паседжаньняў яўрэйскіх старэйшын, на якіх абмяркоўваліся пляны сусьветнага панаваньня. Суд нават прызнаў іх фальшыўкай. Але ж даволі дакладна супадае апісанае з рэальнымі падзеямі, што адбыліся ў сьвеце — рэвалюцыі, рэфэрэндумы, узрушэньні, калі былі зьнішчаныя лепшыя пласты грамадства. Кніга напісаная ў тоне пагарды да чалавечых масаў, якія хочуць вырвацца з клешняў, што яе сьціснулі. Гэтыя клешні — улада золата і грубая сіла натоўпу, скіраваная супраць вышэйшых клясаў Эўропы. У камуністычнай Расеі і СССР будавалася інтэрнацыянальная звышдзяржава, якая была вельмі падобная да мэтаў, апісаных у „Пратаколах". І цяпер, чытаючы тэкст, пазнаеш нешта дужа знаёмае...

„Мы ему (президенту) дадим самозащиту в праве обращения к народу, по его решению помимо его представителей, то есть к тому же нашему слепому прислужнику, — большинству из толпы.

...

От Президента будет зависеть назначение Президентов и вице-президентов Палаты и Сената.

Кроме того ... президент будет иметь право собрать или распустить парламент...

...

Мы у нея (палаты депутатов) отнимем право предложения законов... ибо это право будет представлено нами ответственному президенту, кукле в руках наших...

...

Президент будет, по нашему усмотрению, толковать смысл тех из существующих законов, которые можно истолковать различно; к тому же он будет аннулировать их, когда ему нами будет указана в том надобность; кроме того он будет предлагать временные законы и даже новое изменение правительственной конституционной работы, мотивируя все это требованиями высшего блага государства.

...

С прессой мы должны действовать таким образом... мы ее оседлаем и туго затянем повод; то же самое мы сделаем со всей остальной печатной продукцией... Никто не должен безнаказанно касаться ореола нашей правительственной непогрешимости... Мы всегда будем одерживать победу над нашими противниками, так как в их распоряжении не будет органов печати, где они могли бы полностью выразить свои мысли.

...

Люди с дурными инстинктами многочисленнее добрых, а поэтому наилучшие результаты в управлении ими достигаются насилием и устрашением. ..."

⇐ Хто не пазнаў — гэта Лукашэнка ў маладосьці.

Яўразія ад Ерусаліму да Бірабіджану

Чамусьці распаўсюджаная думка, што Лукашэнка і ягоны рэжым — антысэміцкія. Тым часам факты гэтага не пацьвярджаюць. Лукашэнка езьдзіць у Ізраіль, і Урал Латыпаў наносіць туды таемныя візыты. Але тут ніякага дзіва няма. Давайце паглядзім, хто ў нас галоўныя інтэгратары.

Былы грамадзянін Ізраіля Барыс Беразоўскі ў бытнасьць сакратаром СНГ прыяжджаў у Менск і езьдзіў з Лукашэнкам у Заслаўе. Пасьля наведваньня музэю ў выступе па БТ ён сказаў *„Нам обязательно нужно сохранять наши славянские ценности"*.

Вось Яўлінскі і прадстаўніца беларускай філіі „Яблыка" Вольга Абрамава заяўляюць у прэсе, што яны падтрымліваюць інтэграцыю і збліжэньне Расеі і Беларусі, але без Лукашэнкі. Яўлінскі не хавае, што яўрэй па пашпарце. А хто Вольга Абрамава — здагадайцеся з аднаго разу.

А вось ідэёляг інтэграцыі Уладзімір Замяталін — тут, здаецца, той выпадак, калі б'юць не па пашпарту, а па мордзе.

Яшчэ адзін інтэгратар — рэдактар „Советской Белоруссии" Павел Ізраілевіч Якубовіч.

Ёсьць адзін былы савецкі мастак. У яго ёсьць сын, таксама быццам мастак, „эўразіец", „чалавек Усходу". Казалі нават, што расейскі шавініст. Аж дайшлі да нас зьвесткі, што ён засеў за Талмуд і нават не знаходзіць вялікіх супярэчнасьцяў паміж ісьцінным праваслаўем і артадаксальным юдаізмам. Дзіва тут вялікага для нас няма, бо чулі ад яго самога, што маці яго з роду Шнэерсонаў. А гэта для тых, хто разьбіраецца, не абы-якое прозьвішча.

Так што праект „Яўразія" — у стадыі ажыцьцяўленьня.

Адкуль пайшлі беларусы

Калісь яшчэ сьвет толькі зачынаўся, дык нічога нідзе не было. Усюды стаяла мёртвая вада, а пасярод вады тырчэў нібы камень, нібы што. Адзін раз Пярун як разыграўся і давай пыляць стрэламі ў гэты камень. Ад яго стрэлаў выскачылі тры яскаркі: белая, жоўтая і чырвоная. Упалі тыя яскаркі на ваду; з гэтага ўся вада скаламуцілася, і свет памуціўся, як хмары. Але па некаторым часе, як усё высьветлілася, дык і адзначылася — дзе вада, дзе зямля. А яшчэ па некаторым часе завялося і ўсякае жыцьцё і ў вадзе, і на зямлі. І лясы, і травы, і звяры, і рыбы, а пасьля і чалавек завёўся: ці ён адкуль прыйшоў, ці вырас тутака. Па некаторым часе гэты жыхар стаў завадзіць свае чалавечыя парадкі. Ці доўга ён так жыў, ці мала, але меў ён ужо сваю сялібу, меў многа жонак, а яшчэ больш дзяцей. Было яму прозвішча Бай. А як прыйшла яго гадзіна сьмерці, дык ён склікаў сваіх сыноў і падзяліў усю сваю маёмасьць. Толькі аднаго сына запамятаваў. Той у гэты час быў на палешні і з ім былі любімыя бацькавы сабакі Стаўры і Гаўры. Прозьвішча гэтаму сыну было Белаполь.

Неўзабаве пасьля сьмерці бацькі вярнуўся Белаполь з палешні. А браты яму кажуць:

— Вось бацька падзяліў нам усю сваю маёмасьць, а табе ён адказаў сваіх сабак, ды яшчэ наказаў, каб ты іх пусьціў па волі: аднаго — у правы бок, а другога — у левы; колькі яны зямлі аббягуць у дзень, дык гэтая ўся зямля твая будзе.

Вось пайшоў Белаполь і злавіў дзьвюх птушак, прылятаўшых адна з паўднёвага мора, другая з заходняга. Пусціў адну птушку на поўдзень, ды і кажа адной сабацы:

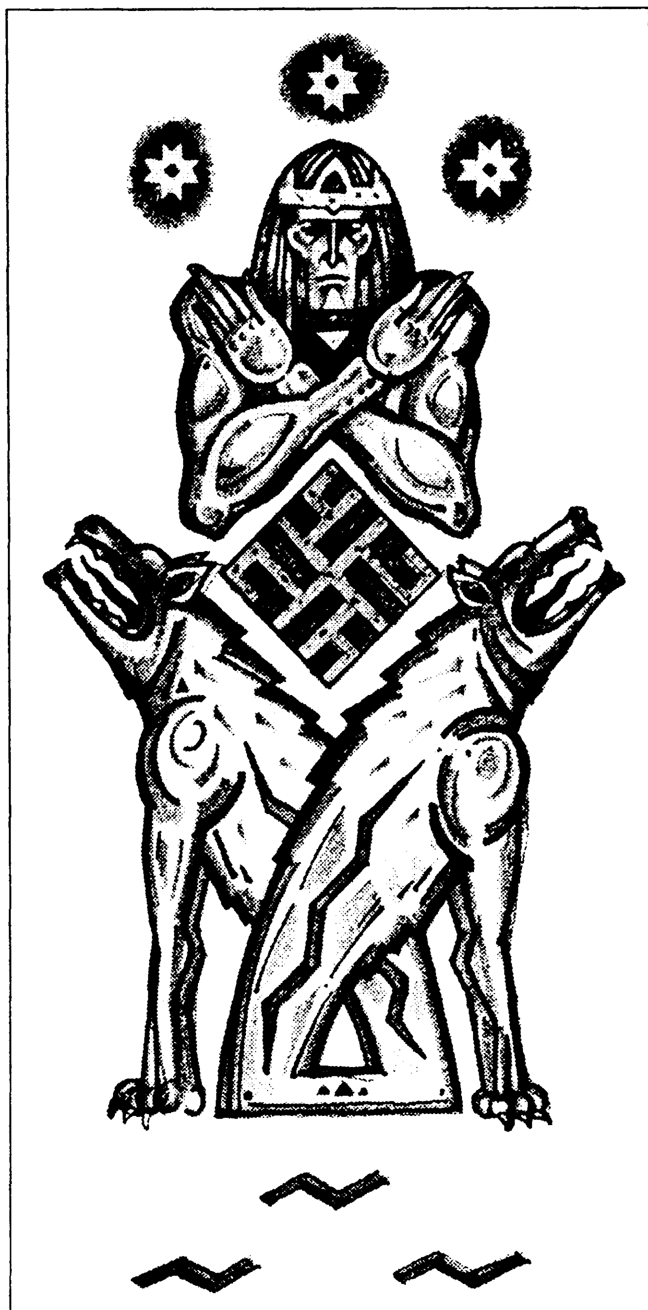
— Бяры!

Пусціў другую на захад і кажа другой — Хапай!

Як паляцелі тыя птушкі. адна ў адзін бок, другая ў другі... Як пабеглі сабакі за птушкамі, дык ажно зямля закурылася... Як пайшлі тыя сабакі, дык і да гэтага часу не вярнуліся, а па іх слядах дзве рэчкі працягнуліся, у адзін бок прайшла Дзьвіна, а ў другі бок — Дняпро. Вось у гэтых абшарах Белаполь і пачаў сяліцца ды завадзіць свае лады...

У гэтага Белаполя ад розных жонак яго развяліся розныя плямення пад прозвішчам Беларусы. Яны і да гэтага часу там ходзяць, зямельку скародзяць ды жыта сеюць.

„Легенды і паданні", Мінск, 1983.

Няшмат на сьвеце народаў, якія захавалі паданьне пра сваё паходжаньне. Легенда „Адкуль пайшлі беларусы" магла б скласьці гонар любому народу. Мы павінны дзякаваць сваім продкам, якія данесьлі яе да нас. У чым яе значнасьць для нас, народу, які па сёньняшні дзень прызвычаены глядзець на сябе вачыма чужых гісторыкаў, выводзіць сваю духоўную спадчыну ці з Рыму, ці зь Візантыі, ці зь Ерусаліму?

У гэтай легендзе, як і ў шэрагу іншых, мы знаходзім адказы на пытаньні аб сваім этнічным паходжаньні, аб пачатку сваёй зямлі, рэк, азёр, лясоў. Гэтыя расповяды асьвечаныя нашай сьвяшчэннай традыцыяй, якая паходзіць са старажытных паганскіх уяўленьняў нашых продкаў. А што можа быць больш блізкім да чалавека, чым тое, што ён атрымаў ад дзеда, прадзеда, Прашчураў — ад тых, хто не пажадае злога, дрэннага.

Памяць беларускіх легендаў і паданьняў сягае да тых часоў, калі першы чалавек з'явіўся на гэтай зямлі — „ці ён прыйшоў, ці вырас тутака". Старажытнасьць гэтага паданьня выяўляецца ў супастаўленьні з матар'яламі іншых старажытных індаэўрапейскіх культур: індыйскімі, іранскімі, германскімі, італійскімі і інш.

Гэтаксама, як і ў вышэйназваных традыцыях, у нашым міфе апісваецца той правечны стан, калі яшчэ нічога не было, і толькі адна вада наўкола, на якой плаваў камень, яйка, кавалак зямлі альбо проста пухір. Гэта доўжылася аж да таго, як у гэты камень не пачаў перыць бог грымот. У беларускай традыцыі гэта Пярун, у літоўскай — Пяркунас, у германцаў — Тор, у індусаў — Індра. Узгадаем тут традыцыю біць яйкі на Вялікдзень — сьвята, зьвязанае з парой аднаўленьня сусьвету. Удзельнікі абраду сваімі дзеяньнямі рабілі тое, што „багі рабілі на пачатку".

Першы чалавек, князь Бай суадносіцца з самым Перуном, а ягоныя тры сыны — з трыма яскаркамі,выкрасанымі з каменя. Такім чынам, узьнікненьне першых людзей зьвязана са сьвятарным дзеяньнем, а сам першапродак атаесамляецца з богам.

Пытаньне аб каштоўнасьцях

Людвік Фэрдынанд Клаўс — нямецкі распрацоўнік канцэпцыі „расавае душы". (З кнігі „Раса ды Душа". 1938, Мюнхен. Пераклад зь нямецкае).

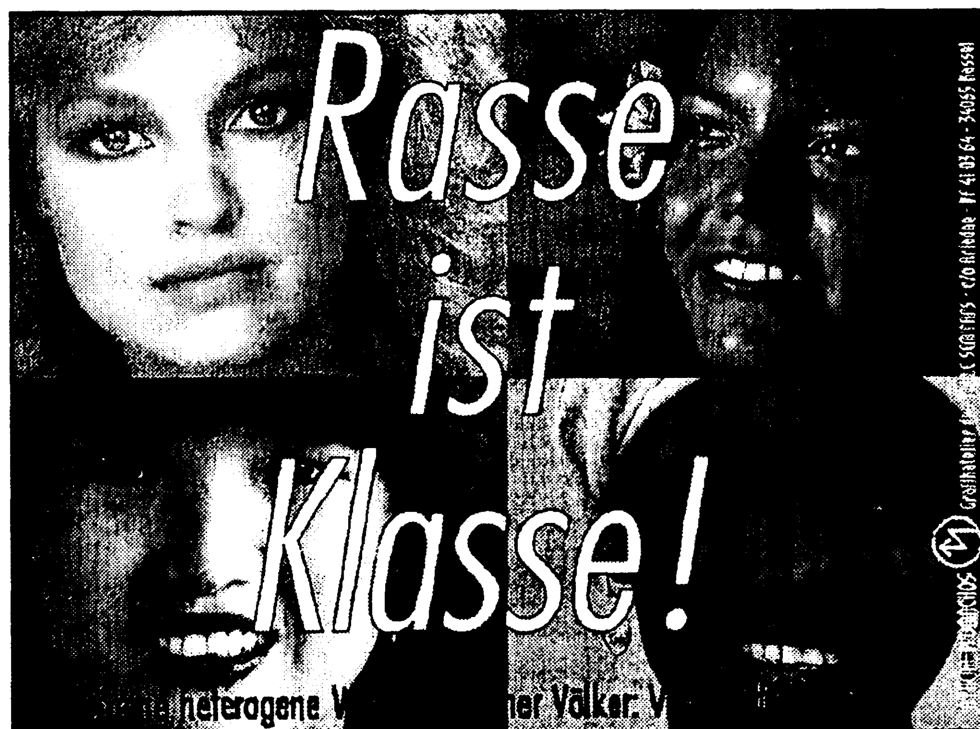
Галоўным аргумантам нашых апанэнтаў супроць тэорыі расавае душы зьяўляецца пытаньне аб каштоўнасьцях: нам накідваюць, нібыта адзіна паўнавартаснаю мы лічым толькі нардычную расу, а ўсе астатнія — непаўнавартаснымі. Першае, што робяць, — гэта ствараюць памылковае уражаньне, нібы расавая тэорыя дае ацэнку кожнай расе, як настаўнік вучням, шыхтуе расы паводле пэўнага ранжыру, пакідаючы першае месца за нардычнаю расаю.

Гэта ў прынцыпе няслушна. Бо расавая псыхалёгія (якая адзіная мае права меркаваць пра каштоўнасьці расавае душы) напачатку акрэсьлена спраўдзіла, што кожная раса мае вышэйшую каштоўнасьць у сабе самой. Кожная раса мае ў сабе самой сваю традыцыю й свой уласны арыгінальны маштаб каштоўнасьцяў, якія нельга вымяраць маштабам іншае расы. Супроць здаровага сэнсу дый антынавукова глядзець, да прыкладу, на міжземнаморскую расу вачыма нардычнай і ацэньваць першую паводле нардычнае шкалы каштоўнасьцяў, зрэшты, як і наадварот. У практычным жыцьці тое здараецца, у навуцы ж гэта недапушчальна. Пра каштоўнасьці кожнае з чалавечых расаў „аб'ектыўна" быў бы здольны меркаваць адно той чалавек, які стаіць па-над расамі. Аднак гэткага чалавека няма. Быць чалавекам аўтаматычна азначае быць расава абумоўленым. Мабыць, бог ведае, якія месцы займаюць расы рангам, мы — ня ведаем.

Нардычны чалавек павінен быць нардычным, міжземнаморскі — міжземнаморскім. Адно ў гэтым разе кожны зь іх можа быць сапраўдным і годным — кожны на свой узор, у чым і перакананая расавая псыхалёгія. Нардычны й міжземнаморскі чалавек могуць быць аднолькава велічныя ў сваім гераізме, але выглядаць яны будуць па-рознаму, бо розным чынам маюць дзейнічаць.

Чалавек міжземнаморскае расы рухаецца йнакш, чым нардычны: ён інакш крочыць, інакш танчыць, суправаджае сваю размову йнакшымі жэстамі: кожны, хто мае вочы, ня будзе гэтага аспрэчваць. Але ўяўляецца бессэнсоўным пытаньне „Якія рухі, якія жэсты вышэйшыя — міжземнаморскія ці нардычныя?". Кожны мае свой непаўторны й велічны ў сваёй непаўторнасьці стыль.

Рухі цела люструюць стан душы. Гэта асабліва відаць у зьменах мускулаў твару і ў жэстах, што суправаджаюць размову чалавека. Чаму ягоныя жэсты менавіта гэткія, але ня йнакшыя? Адказ просты: адметнасьці ягонага душэўнага стану абумоўліваюць гэткія рухі. Стыль душэўных імкненьняў вызначае стыль целавых рухаў; і гэтае, і тое складаюць адзінае цэлае.

Раса — гэта крута!
За адзіны сьвет разнастайных народаў: *Vive la différence!*

Тры браты — тры яскаркі белага, жоўтага і чырвонага колераў адпавядаюць схеме першапачатковага ўладкаваньня грамадзтва праз падзяленьне на тры часткі, тры станы, якія адпавядаюць асноўным сфэрам сусьвету: стан жрацоў зьвязаны зь белым колерам і небам; стан ваяроў — з чырвоным колерам і сфэрай сярэдняй прасторы, і стан земляробаў — з жоўтым альбо чорным колерам і зямлёй. Такая схема ёсьць і ў шматлікіх прыкладах з беларускіх казак і песень. Яна агульная для традыцыі ўсіх індаэўрапейскіх народаў.

Два князевы сабакі Стаўры і Гаўры таксама маюць аналогіі ў старажытных індаэўрапейскіх традыцыях: у італійцаў — аграмадны сабака Кербер, ахоўнік апраметнай, у індусаў — два сабакі бога сьмерці Ямы, чатыры псы ў авэстыйскага Йімы. Гэтыя паралелі істотныя ў сувязі з тэмай сьмерці і сымболямі, зьвязанымі з тым сьветам. Князь Бай, як і адпаведныя індыйскі і авэстыйскі багі, зьяўляецца і першым сьмертным чалавекам. Да самых апошніх часоў на Беларусі была завядзёнка адзначаць „стаўроўскія дзяды", на якіх паміналі памерлых жывёлін. Накрывалі стол, як на „сапраўдныя" Дзяды, а старэйшы з рода зьвяртаўся з прызывам: „Стаўры, Гаўры, гам, хадзіце к нам".

Гэтыя два сабакі дасталіся малодшаму з братоў — Белаполю, і менавіта яны сваім бегам акрэсьлілі тую зямлю, па якой расьсялілася белаполева племя — беларусы. Аналягічны сюжэт мы знаходзім у старажытных індусаў, якія вызначалі тэрыторыю краіны, выпускаючы сакральную жывёлу — белага каня, які за год абыходзіў і акрэсьліваў такім чынам межы царства.

Легенда адпавядае этнічнай гісторыі нашага краю. Падзеі адбываліся менавіта на вытоку і сярэднім цячэнні трох рэк — Дзьвіны, Дняпра і Волгі, дзе і ляжалі землі крывічоў — племені, якое дало пачатак фармаваньню беларускага народу. Сама тэрыторыя вытокаў трох буйнейшых рэк лічылася сакральнай сярод навакольных народаў, у тым ліку грэкаў, скіфаў і іншых. З гэтым месцам звязваліся ўяўленьні аб цэнтры сусьвету, дзе знаходзіцца гара, камень, дрэва, якое зьвязвае ўсе тры часткі сусьвету, дзе знаходзіцца выхад на неба і падзем'е. Не выпадковай у гэтай сувязі з'яўляецца і назва народа, які там жыў — *крывічы*, роднасная з назвай вярхоўных жрацоў у старажытных літоўцаў — „krivis", і сымболем вярхоўнай жрэцкай улады, жазлом скрыўленай формы — „krivule". Варта адзначыць, што Белаполь, паводле суаднесенасьці зь белым колерам, мае жрэцкую годнасьць. У саміх беларускіх народных уяўленьнях сакральная, сьвятая зямля знаходзіцца ня недзе ў чужых краёх, а тут, адкуль паходзіць сам народ.

Гэтая легенда, адсутнасьць у беларусаў паданьняў аб тым, што яны прыйшлі на гэтыя землі зь іншага месца, а таксама сьведчаньні антрапалягічнай навукі аб захаваньні беларускім народам свайго прабацькоўскага антрапалагічнага тыпу (навукай даказана пераемнасьць сярод сельскага насельніцтва Беларусі на працягу 100—150 пакаленьняў, г. зн. 2500—4000 гадоў) паказваюць на ўнікальную захаванасьць даволі чыстага ад зьмяшэньняў этнасу, які жыве на гэтай зямлі вельмі даўно.

Этнапсыхалёгія й палітыка: беларускі варыянт

Шмат хто з аналітыкаў намагаўся раскрыць прычыны ўзьнікненьня сёньняшняга рэжыму ў Беларусі. Але высновы звычайна падганяюцца пад ідэялягічныя перакананьні дасьледніка і трактоўка залежыць ад яго першапачатковай пазыцыі. Выводзяць, што прэзыдэнт асацыюецца ў сьвядомасьці насельніцтва з савецкай стабільнасьцю, гэта адлюстроўвае імкненьне да старога жыцьця, менавіта таму за Лукашэнку і галасуюць. Уся сытуацыя выводзіцца толькі з уплыву зьнешніх сілаў, а народ — быдла, электарат, і г.д. Але ж беларусы маюць уласныя асаблівасьці, што, натуральна, ня можа не ўплываць на ход справы.

Цераз бясконцыя войны з заваёўнікамі, цераз русіфікацыю й апалячваньне найбольш пасыянарная, энэргічная частка этнасу ці гінула, ці адрывалася ад сваіх каранёў. Тымчасам традыцыі, спрадвечную культуру, сьветагляд продкаў захоўвала большая колькасна і менш пасыянарная частка насельніцтва — пераважна вяскоўцы. Менавіта яны — сёньняшнія і ўчорашнія вяскоўцы — і ўвасабляюць ў асноўным беларускую нацыю. І ня іхная справа — быць энэргічнымі барацьбітамі. Іхная спрадвечная функцыя ў грамадстве — захаваньне традыцыяў, кансэрватызм. Бяда ў тым, што якраз гэтая функцыя захавальніка традыцыяў была гвалтоўна парушаная прагрэсам, рэвалюцыямі, войнамі, індустрыялізацыяй, калектывізацыяй ды іншымі працэсамі цяперашняй цывілізацыі.

Разам з тым на нацыянальны характар беларуса істотна паўзьдзейнічала тое сьветаадчуваньне, што засталося яшчэ з дахрысьціянскіх часоў, якое найбольш захоўвалася якраз сярод сялянства, бо хрысьціянізацыя (а за ёй і славянізацыя) пачыналася зь вярхоў і з гораду. Стэрэатып паводзінаў паганца ў традыцыйным грамадзтве можна апісаць так: „Будзь сабой задаволены. Жыві сам і не перашкаджай іншым, выконвай усе законы, і цябе ніхто не зачэпіць". Такі традыцыйны чалавек — звычайна добры чалавек, з гарманічным складам характару. Ён шчыры, бо яго не турбуюць жарсьці й не спакушаюць заганы. Ён добразычлівы, выхаваны ў павазе да традыцыяў, да старэйшых людзей, і ўсё гэта робіць яго прыродным кансэрватарам, які не прыймае радыкальных парушэньняў звыклага ладу.

Але „звыклы лад" — гэта ня чэргі ў крамах і кілбаса па 2,20. Панятак Ладу зьяўляецца найбольш глыбокім паміж шэрагу этнічных архетыпаў — першасных вобразаў, закладзеных у падсьвядомасьць. Вобраз натуральнага, гарманічнага кругабегу жыцьця падсьвядома, але трывала служыць крытэрыем ацэнкі, у тым ліку і палітычнай дзейнасьці. Менавіта з гэтых крытэрыяў і вынікае погляд беларускага народу на сёньняшняе процістаяньне рэжым–апазыцыя.

На сёньня ў краіне аб'ектыўна няма сілы, якая б стаяла на абароне нацыянальных інтарэсаў. І ўлада, і апазыцыя — небеларускія па зьмесьце, незалежна ад таго, на якіх мовах яны гавораць. Гэта азначае, што адсутнічае права выбару, калі пад выглядам „свайго" ў розных абгортках падсоўваецца чужое.

Антынацыянальная палітыка улады абумоўленая ўва многім этнічным складам яе вышэйшых зьвёнаў. Гэта Латыпавы, Канцаравы, Замяталіны. Гэта каля 180 000 адстаўнікоў савецкай арміі, што аселі тут пасьля вываду з Усходняй Эўропы савецкіх войскаў. Гэта каля 20 000 кэгэбэшнікаў (ня лічачы сем'яў), вывезеных зь іншых краінаў СССР пасьля яго развалу, — не ў Разань ці Тмутаракань, а ў Беларусь.

Апазыцыя грунтуецца на „агульнадэмакратычных", „агульначалавечых" тэорыях, антынацыянальных у прынцыпе, хоць многіх апазыцыянэраў яшчэ ў недалёкім мінулым магчыма было аднесьці да нацыяналістаў. Тут не апошнюю ролю згуляла падтрымка (у тым ліку фінансавая) тых сілаў Захаду, якія не зацікаўленыя ва ўздыме менавіта нацыянальных рухаў. Давялося неяк назіраць, як адзін „малады палітык" хваліўся, як ён распаўсюджвае ў чэргах чуткі, што Лукашэнка — Гіршавіч, а не Грыгор'евіч. Відавочна, што пры гэтым ён разьлічваў на адпаведны водгук у народзе. Здавалася б, у такім выпадку выйдзі ды скажы адкрыта — і атрымаеш падтрымку народу. Але ж тады — грошы не дадуць? Ня дзіва, што народ больш верыць чуткам, чым публічным заявам такіх „дэмакратаў". Урэшце, і сярод апазыцыянэраў нямала людзей чужой крыві, якія нават лічаць неабходным гэта падкрэсьліць — вось, хоць я не беларус, але і я супраць дыктатуры, альбо — „беларус не па крыві, а па духу". Дух, канечне, таксама справа важная, але стэрэатып паводзінаў гэтых апазыцыянераў істотна адрозьніваецца ад нацыянальнага характару беларусаў, таму гэтая апазыцыя і не выклікае даверу ў народзе.

Такім чынам, і ўлада, і апазыцыя праводзяць небеларускія ідэі. Але ж у чым прычына таго, што большасьць народу дагэтуль на баку ўлады? Лягчэй за ўсё пры гэтым спаслацца на ўплыў афіцыйнай прапаганды ці яшчэ раз абазваць народ быдлам. Справа ўсё ж у іншым.

Рэжым і яго інфармацыйная абслуга сьвядома насаджае вобраз парадку, моцнае рукі, Гаспадара ў доме — іншымі словамі, таго ж Ладу. Гэтая прапаганда ўплывае наўпрост на падсьвядомы архетып этнасу. Апазыцыя ж якраз за гэта і крытыкуе рэжым. Адсылаючы да казачных вобразаў „дэмакратыі" і „плюралізму" (нібыта пашыраных аж за часамі ВКЛ), апазыцыя атрымоўвае адпаведна мізэрную падтрымку. Асноўнае спадзяваньне апазыцыі — на істотнае пагаршэньне жыцьця пры цяперашняй уладзе, „чым горш, тым лепш", што таксама ня можа выклікаць падтрымкі ў народзе. Сапраўды, перамены ў стаўленьні народу да цяперашняга рэжыму могуць адбыцца тады, калі зьнікне асацыяцыя парадку з гэтай уладай. Але ці будзе парадак асацыявацца з цяперашняй апазыцыяй?

Часам ствараецца нават уражаньне, што прыход да ўлады і не ўваходзіць у пляны апазыцыі, настолькі несур'ёзна яна ставіцца да сваёй

будучыні. Вось прыклад: *„... Беларусь стане прывабнай для шматмільярдных інвестыцый... Падаткі будуць зьніжаныя і спрошчаныя. Уздым эканомікі прывядзе да росту працоўных месцаў. На першым этапе сярэдні заробак дасягне 300—500$. ... Будзе праведзена пенсійная рэформа, што на першым этапе павялічыць сярэдні памер пенсій да 100$. ...“* Адкуль гэтыя нягеглыя спробы папулісцкай прапаганды? З праграмы БНФ. Але там нічога ня пішуць аб тым, як трэба працаваць, каб зарабіць хаця б тыя 300—500$. На каго гэта разьлічана? Тыя людзі, хто мог бы на гэта клюнуць, праграмаў БНФ не чытаюць. А ў тых, хто ўмее чытаць, паўстануць рэзонныя пытаньні.

Па–першае, інвестыцыі укладаюць туды, дзе ёсьць парадак і стабільнасьць і няма карупцыі. Дык у выпадку прыходу да ўлады апазыцыя будзе вымушаная так ці йначай сама наводзіць парадак, і, змагаючыся цяпер за „дэмакратыю і плюралізм“, яна падкладае міну пад сваю будучыню.

Па–другое, у выніку прытоку шматмільярдных інвэстыцый рэканструяваная эканоміка апынецца фактычна ў руках інвэстараў, якія і будуць гаспадарамі, а беларусам будуць плаціць тыя самыя 300—500$ заробку. Няскора ж беларусы змогуць назьбіраць грошы, каб самім рабіць шматмільярдныя інвэстыцыі! Калі яшчэ ўзяць да ўвагі беларускі прыродны кансэрватызм, нетаропкасьць, то стане відавочным, што ва ўмовах адкрытага рынку Беларусь будзе належаць тым, у каго больш грошай: расейскаму і заходняму капіталу. Нават і цяпер сярод бізнэсоўцаў сярэдняга і вышэйшага ўзроўню значную долю складаюць небеларусы. Вось чамусьці не напісана ў праграме БНФ, як будуць бараніцца *нацыянальныя* інтарэсы ў той прыўкраснай будучыні. І не выглядае, каб нехта з апазыцыі сур'ёзна задумваўся над гэтым. Натуральна, што народ такую апазыцыю не падтрымлівае. Але гэта — не праблема народу, а праблема апазыцыі.

Вырашэньне гэтай праблемы бачыцца ў наступным: той, хто хоча атрымаць падтрымку народу, найперш павінен яго паважаць і разумець, а не навязваць яму свае местачковыя ўяўленьні. Бо за апошнія дзесяць год бачылі розных апазыцыянэраў, і цяпер — дзе яны? А народ застаўся пры сваім. У гэтым і ёсьць падставы для аптымізму. Мы ведаем, што ўсяму прыйдзе свая пара, як пасьля зімы непазьбежна прыходзіць вясна. ▬

Патрэбен усходні мур

Раз за разам у дзяржаўнай прэсе з'яўляюцца расказы пра беларускіх памежнікаў, якія ловяць тысячамі нелегальных мігрантаў, што лезуць цераз нашу заходнюю мяжу далей у Эўропу. Скардзяцца на цяжкую працу, ды нават кажуць, што няхай бы Захад плаціў за тое, што мы іх не пускаем. Хаця дурному ясна, што лепей было б проста не пускаць іх *сюды*. Выкапаўшы памежныя слупы на ўсходняй мяжы, мы атрымалі, акрамя нелегальных мігрантаў, яшчэ і візы зь Літвой, а хутка, магчыма, і з Польшчай. Нашыя суседзі адгароджваюцца не ад Беларусі, а ад вялікага эўразійскага сьметніка — Расеі.

У Беларусі няўхільна расьце колькасьць шлюбаў з замежнымі грамадзянамі.

Акрамя тых мігрантаў, што хочуць трапіць на Захад, дастаткова многа й тых, каго задавальняе Беларусь. Бежанцы ўсіх відаў пацяху абжываюць Чарнобыльскую зону: армяне, таджыкі, і каго там толькі няма. (А яшчэ ў савецкія перастроячныя часы абязьлюдзелыя вёскі беларускай Смаленшчыны патроху засяляліся дзе туркамі–месхецінцамі, дзе крымскімі татарамі, дзе бежанцамі з Карабаху...) За апошнія 10 год у нашай краіне аселі каля мільёну мігрантаў.

Нядаўна давялося назіраць, як да аднаго дагестанца, які служыць у Менску ў міліцыі (!) і жыве ў рабочым інтэрнаце, прыехалі ў „бежанцы“ 8 чалавек сваякоў. Трохі пажылі ў ягоным пакойчыку, а тады паздымалі ды пакуплялі кватэры. Распаўзьліся па базарах, туды, сюды... Добра, як ёсьць міліцэйская „крыша“.

Што нас чакае пры такім ходзе „інтэграцыі“? Дэмографы прадказваюць, што калі сытуацыя ня зьменіцца, то да 2030 г. колькасьць карэннага беларускага насельніцтва зьменшыцца да 6—7 мільёнаў. Беларуская нацыя старэе, а для гасьцей з усходу 5—7 чалавек у сям'і — звычайная справа. І вось ужо *Наша Ніва* радасна піша пра „чарнаскурых беларусаў“. Яны там ужо ўсё сабе вырашылі.

Акрамя таго, пад агрэсіўным чужынскім напорам дэфармуецца нацыянальны характар. Прыхадні паводзяць сябе так, як не дазволілі б сабе паводзіць на сваёй радзіме. А тут — чужая зямля, калі усё лясьнецца — паедуць у другое месца. Ці раз ужо былі выпадкі, калі беларускія бульбу і капусту на рынку палівалі бэнзынам „канкурэнты“ з валасатымі лапамі? Альбо, напрыклад, чачэнцы, за якіх дужа перажываюць некаторыя нашыя „нацыяналісты“. Чачэнская дыяспара ў Беларусі больш фінансава магутная, чым уся беларуская дэм. апазыцыя, бо чачэны тут ня ходзяць па мітынгах, а ціха нажываюць грошы. Ды ня так ужо ціха — нядаўна была спроба забойства ва ўласнай хаце начальніка ўпраўленьня па барацьбе з тэрарызмам КДБ Беларусі. Небеспадстаўна падазраецца чачэнскі сьлед. Гэта табе не з рагаткі па дыктатуры.

Ня толькі ў нас такія праблемы з „гасьцямі“. Напрыклад, у Германіі прагназуюць, што калі працягнуцца сёньняшнія дэмаграфічныя працэсы, дык праз 50 год у краіне будзе больш туркаў, чым немцаў. А ў некаторых мясцовасьцях на поўдні Францыі ўжо цяпер больш арабаў, чым французаў. Няма чаго й казаць пра такія вялікія гарады, як Амстэрдам ці Лёндан, дзе цэлыя раёны заселеныя неграмі і азіятамі. Для гэтых краін такая сытуацыя — расплата за імпэрскае мінулае (як і для Расеі). Але за што будзем цярпець мы?

Натуральна, што такі стан справаў выклікае супраціў здаровай часткі эўрапейскіх нацыяў. Але ж як тады пачынае верашчаць уся касмапалітычна–дэмакратычная зграя! Варта было Ёргу Гайдэру ў Аўстрыі адкрыта ўзьняць гэтае пытаньне, як уся левая эўрапейская шызьня ўзьнялася на дыбы.

„300 тысячаў лішніх эмігрантаў — гэта 300 тысячаў беспрацоўных аўстрыйцаў“. „Мы атрымалі палякаў — адмыслоўцаў аўтамабільных угонаў, югаславаў — экспэртаў у крадзяжох, турак, якія цудоўна з'арганізавалі гандаль гераінам, і расейцаў — майстроў рабаўніцтва, шантажу, ґвалту“. Гайдэр меў сьмеласьць публічна сказаць тое, што думаў, і знайшоў народную падтрымку. Ці ёсьць сьмеласьць быць пераможцам хоць у каго з нашых палітыкаў? ▬

Славянская „лапша" для нанайскіх хлопчыкаў

Нічога няма дзіўнага, што ўсё больш людзей цікавяцца спрадвечнымі ўяўленьнямі продкаў, паганствам. Само па сабе гэта ўхвальна. Але як звычайна, дзе ёсьць цікавасьць — там з'яўляюцца і розныя шарлатаны.

Вось трапіла да нас выданьньне „Славянский Орден". І нават сайт гэтага ордэну у Інтэрнэце мы знайшлі. Даведаліся зь яго наступнае: *„Орден „Славянский круг" — международная общественная организация, объединяющая представителей славянских народов, заинтересованных в сохранении и развитии традиционных мистерий славян"*. Прымаюцца туды *„лица, прошедшие строгий и длительный отбор"*. *„Членами Ордена могут быть только лица славянского происхождения..."* Ёсьць умовы паступленьня ў Міжнародную Акадэмію эзатэрычных ведаў, навучальны плян для атрыманьня ступені бакалаўра па раздзелу „Чародейство славянское". Ёсьць інфармацыя аб вайсковай падрыхтоўцы казакоў і аб славянскім ушу.

Найбольш нас зацікавіла інфармацыя аб *„оздоровительной гимнастике, сохраненной восточными славянами (потомками Кривичей)"* пад назвай „Стоячая вода", якая нават уваходзіць у праграму навучаньня Беларускага Дзяржпэдінстытута. *„Эта восточнославянская гимнастика имеет еще дохристианские корни и предназначена преимущественно для женщин, желающих иметь хорошую фигуру и не страдать женскими болезнями"*. Як ні дзіўна, выкладае гэтую гімнастыку мужчына, які сцьвярджае, што навучыўся ёй некалі ад дзеда.

Усё стала ясна, калі пабачылі прозьвішча гэнага „захавальніка традыцыяў": Г. Адамовіч. У 1998 г. ў газэце „Зьвязда" друкавалася інтэрв'ю з „сэнсэем беларускіх баявых майстэрстваў" Генадзем Адамовічам, у якім ён расказваў: пра беларускую сыстэму адзінаборстваў, якая налічвае больш за 10 стагодзьдзяў; пра беларускую астралёгію; пра тое, як яго абвінавачвалі ў прапагандзе язычніцтва; пра тое, як сваё майстэрства перадаў яму дзед; пра тое, як пасьля паўстаньня Касьцюшкі беларускіх сялянаў перасялілі на Каўказ, дзе ад іх адзінаборствам навучыліся казакі; і яшчэ тое–сёе.

Пару год таму ў „Либеральной газете", выдаванай Гайдукевічам, таксама зьявіўся тэкст „Таямніцы беларускага Шао-Ліня", падпісаны „Якубам Крывіцкім". Там пішацца яшчэ пра баявую тэхніку „Ваўкалака" і „Чорная кветка". Варты ўвагі фрагмэнт апісаньня „славянскай баявой сыстэмы": *„Біць трэба далоняй, сабранай у выглядзе чашы. Важна трымаць вялікі палец прыціснутым да ўказальнага. Калі наносіцца ўдар, паветра сціскаецца, утвараючы вакуум"*. Якім чынам пры *сьцісканьні* паветра можа ўтварыцца вакуум — гэта, відаць і ёсьць самы галоўны славянскі сакрэт.

Між тым, Г. Адамовіч у адпаведных колах — фігура вядомая. Некалькі год займаўся дзю–до, атрымаў першы спартыўны разрад. Пасьля заняўся в'етводао–вавінам, дайшоў толькі да трэцяй вучнёўскай ступені. А тады раптам абвесціў сябе нашчадкам сакрэтнай в'етнамскай школы Тхіен Дыонг, майстрам 7–га дана! Школа гэтая была зьлепленай з розных кампанэнтаў усходніх адзінаборстваў. Менск — горад не такі ўжо вялікі, усе ўсходнікі больш–менш адзін аднога ведалі, і Адамовіча паднялі на сьмех.

Адчуўшы, што ва ўсходніх адзінаборствах яму нічога ня сьвеціць, Адамовіч вырашыў перакваліфікавацца. Недзе на пачатку 90–х ён з дапамогай сваёй буйнай фантазіі склаў „сыстэму беларускіх адзінаборстваў". Тады, праўда, ні пра якое язычніцтва ён ня ўзгадваў, а наадварот, перад трэніроўкамі патрабавалася чытаць... Эвангельле ад Лукі. „Сыстэма" падрыхтаваная па таму ж рэцэпту, што і „школа Тхіен Дыонг": нагрувашчваньне адрывачных зьвестак з гісторыі, прыпраўленых саматужнымі ўяўленьнямі аб паганстве і больш–менш замаскіраваныя элемэнты ўсходніх адзінаборстваў. Адамовіч звычайна імкнецца мець справу з тымі, каму можна лёгка навешаць лапшы на вушы. Цяпер нават прыхільнікі „русского стиля" гавораць зь ім, як з роўняй: як жа, брат–славянін з сваім іконным, страшэнна сакрэтным майстэрствам!

Гэтае шарлатанства нават прыкрываецца „выхаваньнем патрыётаў Беларусі". Але варта задумацца, якіх жа патрыётаў можна выхаваць з дапамогай такій „лапшы".

Пошта

А.Д.: „Пазытыву" можна знайсьці колькі заўгодна, напрыклад, у „Нашай Ніве", якая стварае такі віртуальны сьвет, дзе ўсё быццам бы добра. А мы якраз у тым і бачым сваю мэту, каб ***даносіць*** да сваіх чытачоў зьвесткі аб тым, што адбываецца на самой справе, і няхай чытач вырашыць, хто прыносіць карысьць для Беларусі, а хто — шкоду. Увогуле, калі высьвятляецца, што вакол шмат „нэгатыву", значыць — пара за працу.

„Дзяньніцы Крывічанцы": Дзякуй за заўвагу, але добра было б, каб В.М–н спакваля, пакрысе пачаў чытаць ня толькі загалоўкі, але й тэксты, і калі–небудзь змог бы што–небудзь сказаць ***па сутнасьці*** прачытанага.

А.А. з Полацку піша: *„Мы (беларусы) мусілі даўно мець падобныя выданьні. ... Пакуль мы ня выйдзем з падпольля ў сябе дома — мы ніколі ня здолеем выпаўзьці з канавы–ўзбочыны. ... „Слова Нацыі" піша пра радыкалізм..."*.

Па–першае, мы адрасуем нашае выданьне найперш сваім адзінадумцам, а „(беларусы)", якія сядзяць у канаве, нас можа й не цікавяць. Па–другое, дзядзька нас зь некім зблыталі, бо ў „Слове Нацыі" ні слова няма пра радыкалізм, а мы самі сябе лічым якраз кансэрватарамі. Што да ананімнасьці, дык на ўсё свая пара.

„Апошнім часам беларушчына ператварылася ў бессуб'ектную субстанцыю. „Наша Ніва" піша пра літаратуру, не называючы ніякіх літаратараў (акрамя Глёбуса), „Фрагмэнты" піша пра бел. філязофію, не называючы імёнаў (акрамя Акудовіча, і ўласна Бабкова) ...".

Вось тут Ваша праўда. Дабярэмся яшчэ і да іх.

Рэдакцыя газэты *Слова Нацыі* зьвяртаецца да чытачоў з прапановаю ўзяць чынны ўдзел у тварэньні нашага выданьня. Вашыя думкі й зычэньні, водгукі і нататкі будуць з удзячнасьцю разгледжаныя і ўзятыя пад увагу.

Свае допісы дасылайце на адрас: 220086, Менск, а/с 121 альбо <slova@crosswinds.net>.

Хто хоча надзейна атрымліваць газэту, той няхай дашле на гэты ж адрас пісьмовую замову з пазначэньнем свайго зваротнага адрасу й імя ды абгрунтаваньнем сваёй патрэбы ў нашым выданьні.

Наклад 299 ас. 220086, Менск, а/с 121 slova@crosswinds.net